

Alþingi
Erindi nr. P 136/1143
komudagur 10.3.2009

Iðnaðarnefnd Alþingis
Nefndasvið
Alþingi v/Austurvöll
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 09. mars 2009
2009030001/42-1-3
SE/TB
jgo/tb

Tillaga til þingsályktunar um þríhnjúkahellir

Vísað er til tölvupósts frá Iðnaðarnefnd Alþingis, dags. 3. mars sl., þar sem óskað er eftir álitni Náttúrufræðistofnunar Íslands um þingsályktunartillögu þar sem skorað er á menntamálaráðherra að hefja nú þegar skipulagða vinnu til þess að fylgja eftir hugmyndum um að gera Þríhnjúkahelli í Bláfjöllum, stærsta hraunhelli í heimi, aðgengilegan fyrir ferðamenn, 68. mál.

Náttúrufræðistofnun Íslands getur tekið undir þau sjónarmið að Þríhnjúkahellir verði aðgengilegur ferðamönnum. Þríhnjúkahellir er hluti af eldstöðvakerfi sem oft er, sem heild, kallað Brennisteinsfjöll. Hellirinn er innan Bláfjalla fólkvangs og jafnframt innan vatnsverndasvæðis höfuðborgarsvæðisins. Þá er hellirinn innan svæðis sem lagt var til í tillögum Umhverfisstofnunar að friðlýsa vegna Náttúruverndaráætlunar 2004-2008 vegna merkra jarðmyndana s.s. eldgosaminja, háhita og landslags. Svæðið er tiltölulega ósnortið og einnig eina svæðið á Suðvesturlandi sem segja má að falli undir skilgreinngu á víðerni skv. lögum um náttúruvernd. Þríhnúkar eru skammt frá Bláfjallavegi (vestari leið) og ekki langt frá skíðasvæðinu í Bláfjöllum.

Í framangreindri þingsályktunartillögu eru ekki lagðar fram hugmyndir um aðkomu að hellinum en talað um göng inn í hellinn. Ekki er skýrt út hvaðan aðkoma að þeim verður. Vel má hugsa sér að setja kláf til að komast upp í fjallendið svo ekki verði þörf fyrir nema takmarkaða vegalagningu. Það er áriðandi að allt sem framkvæmt er á svæðinu verði gert af ítrustu varfærni til að raska sem minnst upprunaleika svæðisins, óbyggðareinkennum þess og landslagi. Allt þetta þarf að skoða vandlega.

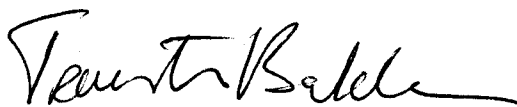

Náttúrufræðistofnun bendir á að sérstaklega þarf að huga að grunnvatni vegna framkvæmdarinnar en ætla má að við fjallsræturnar sé allt að 200 m grynna á grunnvatnið en við skíðasvæðið í Bláfjöllum. Því er mikilvægt að þau yfirvöld sem fjalla um verndun vatnsbóla séu höfð með í ráðum.

Virðingarfyllst

Jón Gunnar Ottósson
forstjóri

Trausti Baldursson

Alþingi - Iðnaðarnefnd
Kirkjustræti
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. P 136/1176
komudagur 11.3.2009

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík, 9. mars 2009
Tilvísun: UST20090300014/sá

Umsögn um tillögu til þingsályktunar, aðgengi að Þríhnjúkahelli, 68. mál.

Með bréfi, dags. 3. mars 2009, sendi umhverfisnefnd Alþingis Umhverfisstofnun til umsagnar tillögu að þingsályktun um að skora á menntamálaráðherra að hefja nú þegar skipulagða vinnu til þess að fylgja eftir hugmyndum um að gera Þríhnjúkahelli í Bláfjöllum, stærsta hraunhelli í heimi, aðgengilegan fyrir ferðamenn, 68. mál.

Umhverfisstofnun telur að beina hefði ofangreindri tillögu til umhverfisráðherra þar sem um náttúruminjar er að ræða. Stofnunin bendir enn fremur á að Þríhnjúkahellir er innan Bláfjallafölkvangs. Samkvæmt 56. gr. laga um náttúruvernd, nr. 44/1999, bera hlutaðeigandi sveitarfélög allan kostnað af stofnun og rekstri fókvangs að því leyti sem ekki koma til framlög úr ríkissjóði. Stofnunin telur æskilegt að bæta aðgengi almennings að náttúrufyrirbærum og tryggja að öryggi sé fullnægjandi. Stofnunin bendir á að fram komnar hugmyndir um að auka aðgengi að Þríhnjúkahelli eru nokkuð umfangsmiklar og nauðsynlegt er að áhrif þeirra á nálægar jarðmyndanir verði metnar sbr. einkum 37. gr. laga um náttúruvernd. Einnig gildir um framkvæmdina að leyta þarf leyfis Umhverfisstofnunar skv. 38. gr. sömu laga. Mögulega mun framkvæmdin falla undir tilkynningarskyldu laga um mat á umhverfisáhrifum þar sem um friðlýst svæði er að ræða.

Virðingarfyllt

Sigrún Agúsdóttir

Ólafur A. Jónsson

Alþingi
Erindi nr. P 136/1142
komudagur 10.3.2009

Nefndasvið Alþingis
lönaðarnefnd
b/t Ragnheiðar Bogadóttir
nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 9. mars 2009.

Efni: Tillaga til þingsályktunar um þríhnjúkahelli (68. mál).

Viðskiptaráð þakkar nefndinni fyrir það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreina tillögu sem felur í sér að Alþingi skori á menntamálaráðherra til að hefja vinnu við að gera þríhnjúkahelli aðgengilegan fyrir ferðamenn.

Viðskiptaráð leggur til að tillagan nái fram að ganga enda mikilvægt að efla enn frekar íslenskan ferðamannaiðnað, sem er mikilvæg stoð samfélagsins og hagkerfisins í heild. Það félag sem um ræðir í greinargerð frumvarpsins endurspeglar enn fremur þann ómissandi kraft sem einkaframtakið hefur upp á að bjóða og þann kraft ber að efla.

Í ljósi núverandi ástands efnahagsmála, þar sem mörg mun brýnni verkefni bíða úrlausnar, leggur Viðskiptaráð til að verkefni þetta verði annað hvort sett í ferli hratt og örugglega eða það fært aftar í forgangs röð stjórnvalda. Hugur ráðamanna þarf að vera á endurreisn hagkerfisins.

Virðingarfyllst,

Haraldur I. Birgisson

Haraldur I. Birgisson
Lögfræðingur Viðskiptaráðs

VSÓ RÁÐGJÖF

AÐGengi PRÍHNÚKAGÍGS

Umsögn um þingsályktunartillögu

Inngangur

Fyrir liggur tillaga til þingsályktunar um áskorun til menntamálaráðherra um að hefja vinnu við eftirfylgni hugmynda Príhnúka ehf. um aðgengi Príhnúkagígs.

Iðnaðarnefnd alþingis hefur óskað eftir umsögn Príhnúka ehf og VSÓ Ráðgjafar sem fylgir hér að neðan.

Umsögn

Aðstandendur Príhnúka ehf. eru þakklátir fyrir þann stuðning og velvilja sem verkefnið hefur notið þ.á.m innan alþingis, sem m.a. birtist í ofangreindri þingsályktunartillögu.

Hér að neðan nokkrar leiðréttingar og ábendingar sem æskilegt er að koma á framfæri þ.a. öllu sé til haga haldið:

- Áformuð jarðgöng eru um 350m löng
- Heiti fyrirbærisins er Príhnúkagígur (ekki með j)
- Um op gígsins er nokkurt hrún, sérstaklega í frost/pýðu veðri og úrkomu. Vafasamt er að unnt sé að opna aðgengi á gígbotninn vegna öryggissjónarmiða
- Kostnaðaráætlun liggur enn ekki fyrir, en skotið hefur verið á 1.000 m.kr. Kostnaður ræðst m.a. af stærð aðkomubyggingar. Hugmyndir hafa verið uppi um að hýsa þar m.a. jarðvísindasetur og listaverka- og vísindasafn Haraldar Sigurðssonar (gjöf til íslenska ríkisins).

Vinna Príhnúka ehf við frumathugun á mögulegu aðgengi er nú á lokastigi. Reiknað er með að skýrslu um niðurstöður liggi fyrir í maí n.k. með tilheyrandi kynningum. Færa má rök fyrir því að þeim tímapunkti sé skynsamlegt að ráðast í næstu skref, enda liggja allar upplýsingar þá aðgengilegar fyrir. Þá verður alþingiskosningum lokið, búið að endurskipa í stöður ráðamanna og verkefnið kemst þá á borð þeirra sem ráða munu för næstu árin.

Einar k. Stefánsson

Árni B. Stefánsson

Alþingi
Erindi nr. P 136/1063
komudagur 5.3.2009

Þríhnúkar ehf / Árni B. Stefánsson
Kambsveg 10
104 Rvk

Rvk 03.03.2009

Iðnaðarnefnd Alþingis
Alþingi
Kirkjustræti, 101 Rvk

Umsögn um:

Tillögu til þingsályktunar, þskj 68 – 68 mál. 136 löggjafarþing.

Hæstvirta Iðnaðarnefnd

Það er skoðun mín að tillaga til þingsályktunar 136 löggj. þing, þskj. 68 sé ótímabær. A.m.k. eins og hún nú liggur fyrir. Tillaga um stuðning og/eða fjárstuðning ríkisvaldsins við hugsanlegt aðgengi gígsins, skipulag, sérstaka friðlýsingu og varðveislu svæðisins gæti vel átt við. Rétt þarf þá að fara með nöfn. Umrætt náttúrufyrirbrigði fékk vinnuheitið **Þríhnúkagígur** að lokinni ítalegri könnun árið 1991. Var gígurinn kynntur undir því heiti í opnugrein í Morgunblaðinu það ár og hefur verið kynntur undir því heiti allar götur síðan í fjölda blaðagreina, fræði- og kynningargreina, fyrirlestrum og á annan hátt. Heitið Þríhnjúkahellir hefur vissulega verið notað með eða án joðs, eins og gengur um hnúk / hnjúk í íslensku máli, en það heyrir meira til undantekninga en hitt.

Nafnið Þríhnúkagígur tekur til örnefnisins Þríhnúka og þeirrar staðreyndar að um gíg- eða gosrásir er að ræða. Félagið Þríhnúkar tekur mið af örnefninu. Fyrirh. göng eru 350 m. Hugmyndin um útsýnispall eða svalir í 56 m hæð hefur staðist gagnrýni. Upprunalegar myndanir eru þar í lofti og öryggi m.t.t. hruns er hvað mest nákvæmlega á þeim stað. Hugmyndin tók líka mið af því að upplifun í miðju gígsins er margfalt sterkari en á botni og kviknaði í raun út frá þeirri fhugun. Vísast til Mbl greinar 04.01.2004. Umferð á botni er hættuleg, mismikið eftir fjarlægð frá lóðpunkti. Er það vegna hruns / hrunhættu úr gígrásinn. Dvöl þar er ekki fýsileg nema þá etv. á örliðu svæði undir fyrirh. útsýnispalli. Aðgengi væri þá um hringstiga, eins og gert er ráð fyrir í upphaflegu tillögunum, sbr líkan ÁBS. Þríhnúkagígur einn og sér og innviðir hans, þó merkilegir séu, eru mun minna virði, verði ekki sérlega vel gætt að umhverfi yfirborðs.

Ítarleg skýrsla VSÓ fyrir Þríhnúka ehf verður kynnt innan tíðar. Við væntum þess að hún muni auðvelda mjög nauðsynlegar vangaveltur og sé forsenda rökræðu og ákvarðanatöku í framhaldinu.

Virðingarfyllst, f.h. Þríhnúka ehf

Árni B. Stefánsson

Meðf. f.skj. 2 bls.

Þríhnúkar ehf / Árni B. Stefánsson
Kamsveg 10
104 Rvk

Rvk 05.03.2009

Iðnaðarnefnd Alþingis
Alþingi
Kirkjustræti, 101 Rvk

**Fylgiskjal vegna umsagnar um þingsályktunartillögu varðandi Þríhnúkagíg.
Um Þríhnúka ehf, hugmyndafræði, framhald, friðlýsing, eldfjallagarður?**

Áhugi nefndarinnar á aðgengi Þríhnúkagígs er okkur í Þríhnúkum ehf jafnt ánægjuefni sem hvatning. Um leið er hann staðfesting á mikilvægi félagsins og þess verkefnis sem við erum rétt í þann mund að skila af okkur. Mér óx það í vissulega fyrstu dálítið í augum en, félagið var stofnað að tillögu Gunnars Birgissonar Kóp. og Stefáns Eggertssonar VSÓ fyrir fimm árum, snemma árs 2004.

Félagið setti sér að markmiði að vinna að því að Þríhnúkagígur verði gerður aðgengilegur almenningi, tryggja að gígurinn og umhverfi hans verði varðveitt og að tryggja öryggi göngufólks.

Þríhnúkar ehf er ágóðalaust félag, rekið á styrkjum og eigendur þiggja ekki laun. Stofnendur félagsins skipuðu verkefnisstjórn sem séð hefur um að samræma vinnu, fylgja eftir tíma- og kostnaðaráætlun, skipuleggja kynningar og fundi. Verkefnisstjóri er Einar K Stefánsson. Vísast nánar til skýrslu EKS: Aðgengi Þríhnúkagígs, Frumathugun, verkefnistöð og vinnuáætlun mars 2004 og áfangskýrslu á tölvutæku formi, frá mars á síðasta ári. (Sjá svar EKS)

Verkefnið er nú á lokastigi og gerum við ráð fyrir að ljúka því á 2. ársfjórðungi 2009. Styrkir nema samtals um 16 mi. kr. Við stofnendur Þríhnúka ehf höfum litið á verkefni okkar sem samfélagsverkefni og tókum það að okkur sem skylduverkefni vegna reynslu okkar af gígnum, en gígurinn er beinlínis hættulegur, og vegna þess hve mikil áskorun og áhugavert verkefnið er. Ég sá ekki að aðrir væru í stakk búnir að ljúka því. Er ég óendanlega þakklátur félögum mínum, Birni Ólafssyni og Einari K. Stefánssyni fyrir að vera til í að taka þátt í þessu merkilega verkefni með mér á jafn óeigingjarnan hátt og raun ber vitni. Við höfum notið mikillar velvildar jafnt fjölda einstaklinga sem fyrirtækja. Endurgjaldslaust eigið framlag er verulegt.

Við félagar lítum svo á að við séum skuldbundnir gígnum, styrkveitendum og almenningi. Þó það hafi ekki verið endanlega ákveðið, gerum við ráð fyrir að skila verkefni okkar af okkur án skuldbindinga um framhald. Varðveisla gígsins og öryggi ferðamanna hefur verið eins vel tryggt eins og kostur er við núv. aðstæður.

Það er skoðun okkar að styrkveitendur, samfélagið og umræðan, eigi síðan að ráða hvert framhaldið verður. Það er einnig skoðun okkar að verði imyndin um áræðni, nærfærni og virðingu ekki varðveitt, vandlega gætt að ágóðalausum rekstri og grænni og sjálfbærri nýtingu, sé ver af stað farið en heima setið.

Þríhnúkarnir og nánasta umhverfi eru að stórum hluta gerðir úr kleprum, gjalli og losaralegu bergi frá síðjökultíma, sem allt er mjög viðkvæmt fyrir átroðningi. Gróður er viðkvæmur. Fyrirsjáanlegt er að skaði mun verða á umhverfi vegna ágangs, verði ekki fyrst lögð ofuráhersla á vandaða stígagerð og varðveislu bæði nánasta og víðara umhverfis. Á það jafnt við á hvorn vegin sem fer með aðgengi gígsins. Staðurinn er einn af áhugaverðari viðkomustöðum göngufólks nærri höfuðborgarsvæðinu og þaðan er stórkostleg útsýn.

Þríhnúkagígur er einstakur hvort sem hann verður gerður aðgengilegur almenningi eða ekki. Því verður því vart með orðum lýst hve mikilvægt er að varðveita hann. Ekki aðeins gígurinn heldur bæði nánasta umhverfi (innan 1 km radius), jafnt sem víðara umhverfi (2-3 km ræma, 3-4 km til NA og 2-3 km ræma 12-15 km til SV) er býsna sérstakt á heimsvísu. Í ljósi þess að þetta svæði er svo gott sem ósnortið, sem er einstakt á heimsvísu, er varðveislugildi fyrst og sýningargildi svo og að hinu fyrra gefnu, nánast ómetanlegt. Mikilvægt er að skera úr og semja um flókið eignahald svæðisins alls, þ.e. a.m.k. 5 km breiðs og 20-25 km langs beltis frá Rauðuhnúkum í norðaustri suður fyrir Geitahlíð í suðvestri og tryggja varðveislu þess og umsýslu / rekstur undir einum hatti.

Virðingarfyllst

Árni B. Stefánsson